

Міністерство освіти і науки України
Національна металургійна академія України
Кафедра перекладу та іноземних мов

Затверджую:

Перший проректор НМетАУ
проф. Іващенко В.П.

10. 04. 2018 р.

Програма навчальної дисципліни

Основи усного перекладу (нім.)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша - англійська

Освітньо-професійна програма: Переклад з англійської мови

Освітній рівень: Перший бакалаврський

Опис дисципліни навчального курсу

Загальна характеристика навчальної дисципліни	Спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Тип навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: 6 Кількість модулів: 6 Загальна кількість годин на вивчення дисципліни: 180 з них: лекційних: 40 практичних: 40 самостійна робота студента: 100 Кількість аудиторних годин на тиждень: 6	Шифр та назва спеціальності спеціальність 035.041 «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»	Назва циклу навчального плану Вибіркова, фахова Денна форма навчання Курс: 3 Семестр: 2, чверть IV; Курс: 4, Семестр I, чверть I Вид контролю: екзамен

Кількість годин самостійної роботи студента на тиждень: 6,25		
--	--	--

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті	
		12	13
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	180	120	60
Аудиторні заняття, з них:	80	48	32
Лекції	40	24	16
Практичні заняття	40	24	16
Самостійна робота, у тому числі при:	100	72	28
підготовці до аудиторних занять	40	24	16
підготовці до модульних контрольних робіт (екзамену)	18	12	6
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	42	36	6
Заходи семестрового контролю		семестрова (екзамен)	підсумкова оцінка, семестрова (екзамен)

ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Основи усного перекладу (німецька)» є сукупність засобів, методів та перекладацьких прийомів усного перекладу з другої іноземної мови (німецької), а також способи трансляції лексико-граматичних та стилістичних особливостей німецької мови на українську, стратегії підбору адекватних варіантів перекладу.

Мета вивчення дисципліни «Основи усного перекладу (німецька)» надати основи з теорії та практики усного перекладу, виробити у студентів навички швидко і правильно знаходити еквіваленти усного перекладу з німецької мови на українську і навпаки, виконувати роль посередника в усному спілкуванні з високим рівнем якості перекладу, всебічно збагатити словниковий запас студентів та підвищити їх загальноосвітній рівень. Крім

цього практична мета полягає в формуванні у студентів лінгвокраїнознавчої компетентності, забезпеченні достатньо вільного, нормативно правильного, функціонально адекватного усного перекладу, вміння аналізувати зроблений переклад; поєднання навичок часткової і постійної координації двох мовних систем.

В даному курсі ставляться **завдання**: розвивати мовну та культурну компетенцію майбутніх перекладачів; виробити у студентів спеціальні лінгвістичні стратегії та навички двостороннього усного перекладу; знайомити студентів з методами розвитку пам'яті та здатності до аудіювання; навчати студентів способам вирішення практичних проблем усного перекладу на рівні, слово, словосполучення, речення.

В процесі навчання студенти повинні:

ЗНАТИ: два рівні усного перекладу. Тріаду процесу усного перекладу; головні вимоги до усного перекладу; роль і місце певних видань усного перекладу в передачі різних типів інформації; техніку та прийоми скоропису; символіку для найбільш частотних мовних одиниць; використання часу при усному перекладі; перекладацьку етику.

УМІТИ: швидко аналізувати перекладацькі проблеми в аудіюваному тексті; швидко уловлювання смислового змісту; оформлювати записи логіко-синтаксичних відношень у повідомленні; знаходити комунікативний центр повідомленні; здійснювати зворотній переклад; вибрати темп усного перекладу.

Критерії успішності – отримання позитивної оцінки при написанні модульних контрольних робіт та усному опитуванні.

Засоби діагностики успішності навчання – комплекти модульних контрольних робіт, екзаменаційних білетів.

Зв'язок з іншими дисциплінами курс «Основи усного перекладу (німецька)» є логічним продовженням курсів „Практичний курс другої іноземної мови і перекладу”, „Вступ до перекладознавства”, „Порівняльна лексикологія”, „Порівняльна стилістика», «Порівняльна граматики».

Місце у структурно-логічній схемі: курс "Основи усного перекладу (німецька мова) є логічним продовженням курсів “Практичний курс німецької мови та перекладу”, «Порівняльна граматики», «Порівняльна Лексикологія», «Порівняльна стилістика», «Практика перекладу».

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль	Тема лекції (заняття) та обсяг, годин	Захід модульного контролю
1	<p>Теоретичні основи технічного перекладу</p> <p><u>Лекції</u></p> <p>1. Технічний переклад, його теоретичні основи. Технічний текст як одиниця комунікації. 6</p> <p><u>Практичні роботи</u></p> <p>1. Особливості науково-технічного стилю німецької мови. Вимоги до його перекладу. 4</p> <p>2. Лексичні аспекти технічного перекладу. 2</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Загальні питання перекладу. Значення перекладу в сучасному суспільстві. 9</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 6</p> <p>Підготовка та складання екзамену 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>	Контроль-на робота
2	<p>Структурно-семантичні характеристики технічних термінів</p> <p><u>Лекції</u></p> <p>1. Термін як мовний спосіб вираження спеціального поняття. Класифікація термінів за їх будовою. 6</p> <p><u>Практичні роботи</u></p> <p>1. Явище 2</p>	Контроль-на робота

	<p>термінологічної омонімії.</p> <p>2. Прийоми перекладу термінів. 4</p> <p><u>Самостійна робота</u> <i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Термінологічні аспекти перекладу. 9</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 6</p> <p>Підготовка та складання екзамену 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>	
3	<p>Нормативні аспекти технічної термінології.</p> <p><u>Лекції</u></p> <p>1. Становлення національної терміносистеми. Створення нових термінів. 6</p> <p><u>Практичні роботи</u></p> <p>1. Лексико-граматичні прийоми перекладу термінів. Моделі перекладу. Технічні прийоми. 4</p> <p>2. Способи побудови нових термінів. Роль перекладу в поповненні термінології. 2</p> <p><u>Самостійна робота</u> <i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Методичні рекомендації щодо термінологічного планування в Україні. 9</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 6</p> <p>Підготовка та складання екзамену 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>	Контроль-на робота
4	Технічний текст як одиниця комунікації	

	<p><u>Лекції</u></p> <p>1. Технічний текст як одиниця комунікації. Актуальне членування висловлювання. Прагматичний потенціал тексту. 6</p> <p><u>Практичні роботи</u></p> <p>1. Сутність поняття і терміну "адекватність перекладу». 4</p> <p>2. Лексико-граматичні трансформації. Моделі перекладу. 2</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Аспекти редагування науково-технічних текстів 9</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 6</p> <p>Підготовка та складання екзамену 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>	Екзамен
5	<p>Транслятологічні різновиди текстів та їх особливості</p> <p><u>Лекції</u></p> <p>1. Транслятологічна класифікація текстів. Врахування характеристик науково-технічного тексту при перекладі. 8</p> <p><u>Практичні роботи</u></p> <p>1. Синтаксичні трансформації. Моделі перекладу. Технічні прийоми. 4</p> <p>2. Нормативні аспекти технічного перекладу. 4</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Оригінал як об'єкт перекладу. 3</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 8</p> <p>Підготовка та складання екзамену 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>	Контрольна робота

	Різновиди технічного перекладу та їх особливості	
	<p><u>Лекції</u></p> <p>1. Типи перекладу. Повний переклад, реферативний переклад, анотаційний переклад, 8 експрес-інформація. Можливості та перспективи машинного перекладу.</p> <p><u>Практичні роботи</u></p> <p>1. Стилiстична адаптація тексту перекладу. Моделі 4 перекладу. Технічні прийоми.</p> <p>2. Нормативні аспекти 4 стилю технічного перекладу.</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Нормативи щодо послуг з письмового 3 перекладу. Вимоги до перекладу та до перекладача технічної літератури.</p> <p>Підготовка до аудиторних 8 занять</p> <p>Підготовка та складання 3 екзамену</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>	Екзамен
6		

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційний курс (40 год.)

№№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Поняття “усний переклад”. Типи усного перекладу. Передумови коректного перекладу. Перекладацькі компетенції. Текст оригіналу – текст перекладу.	6
2	Двосторонній переклад як двомовна комунікація, що відбувається в екстремальних умовах, дефіцит часу, заданість темпу мовлення. Семантична та змістовна	6

	структура повідомлення та його об'єктивна (семантична) надмірність.	
3	Специфічні труднощі при перекладі. Підготовка до перекладу. Перекладацькі фази. Слухання. Аналіз. Розуміння. Нотування. Трансформація. Дослівний переклад. Описовий переклад та його варіанти.	6
4	Усний послідовний переклад: лексико-семантичні проблеми. Лексичні труднощі при послідовному перекладі на слух, ключові слова і терміни та інші важкі для сприйняття лексичні одиниці (власні імена та назви, числівники, скорочення, переклад реалій, безеквівалентна лексика).	6
5	Здогад як засіб розуміння значення незнайомих слів. Значення багатозначних слів в контексті. Словотворення складних слів. Образність висловлювання. Засоби виразу мети висловлювання. Поняття пробілів (лаун) у сприйнятті тексту на слух внаслідок несприйняття ключових слів або інших лексичних одиниць. Способи заповнення "пробілів" у сприйнятті на слух. Методи тренування пам'яті.	8
6	Семантична надмірність тексту та засоби її забезпечення. Лексична когезія, просте та складне повторення, простий та складний парафраз, кореференція. Виконання семантичної надмірності тексту для забезпечення повноти перекладу та заповнення пробілів. Усний послідовний переклад, граматичні проблеми. Труднощі пов'язані з сприйняттям і відтворенням безособових форм дієслів, віддієслівних іменників, інфінітивних конструкцій, партиципних зворотів, дієслівних форм нереальності дії. Особливості застосування технічних засобів при усному перекладі.	8

Практичні заняття (40 год.)

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	Поняття "усний переклад". Типи усного перекладу. Двосторонній переклад як двомовна комунікація.	4
2	Семантична та змістовна структура повідомлення та його об'єктивна надмірність.	2
3	Передумови коректного перекладу. Перекладацькі	2

	компетенції. Текст оригіналу – текст перекладу.	
4	Усний послідовний переклад. Лексичні труднощі при послідовному перекладі, ключові слова та інші одиниці, труднощі для сприйняття.	4
5	Специфічні труднощі при перекладі. Підготовка до перекладу Лексико-семантичні проблеми. Поняття "пробілів" (лаун) в сприйнятті на слух. Робота з аудіоматеріалами.	4
6	Підготовка до перекладу. Перекладацькі фази. Слухання. Аналіз. Розуміння. Нотування. Трансформація. Способи заповнення пробілів при сприйнятті на слух. Робота з аудіоматеріалами. Дослівний переклад. Описовий переклад та його варіанти.	2
7	Семантична надмірність тексту та засоби її забезпечення. Основні засоби лексичної когезії. Використання семантичної надмірності тексту та забезпечення повноти перекладу та заповнення пробілів.	4
8	Граматичні проблеми усного перекладу. Труднощі, пов'язані з перекладом віддієслівних іменників та безособових форм дієслова.	2
9	Усний двосторонній переклад. Труднощі, пов'язані з перекладом безсполучникових іменникових конструкцій, інфінітивних конструкцій, партиципних зворотів, дієслівних форм нереальності дії. та форм висловлювання нереальності дії.	4
10	Усний послідовний переклад фонограми незнайомого тексту в лінгафонному класі.	4
11	Робота з аудіоматеріалами. Моделі перекладу.	4
12	Нормативні аспекти усного перекладу. Контрольна робота..	4

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях (42 год.)

№№ з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Усний переклад: стандарти професії. Показники якості усного перекладу. [1; 3, електронний ресурс]	9
2	Стандарт асоціації перекладачів України. Кваліфікація та сертифікація перекладачів [3, електронний ресурс]	9
3	Стандарт асоціації перекладачів України. Послуги 3 письмового та усного перекладу [3, електронний ресурс;	9

	10; 11]	
4	Кодекс професійної етики [3, електронний ресурс; 8]	3
5	Основні практичні вправи перекладацького скоропису [2, с. 4-11; 7]	9
6	Нормативи щодо послуг з усного перекладу. Вимоги до усного перекладу та до перекладача [3, електронний ресурс; 6]	3

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Алексеева И.С. Устный перевод. Немецкий язык: Курс для начинающих. — СОЮЗ УМО, 2002.
2. Анохіна Т.О. Навчально-методичний комплекс «Основи перекладацького скоропису» (для студентів 5 курсу спеціальності «Переклад»). – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – 64 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу:
http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/33274/1/%d0%9d%d0%b0%d0%b2%d1%87%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%be_%d0%bc%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8%d1%87%d0%bd%d0%b8%d0%b9_%d0%ba%d0%be%d0%bc%d0%bf%d0%bb%d0%b5%d0%ba%d1%81.p%20df.pdf
3. Асоціація перекладачівв Україні. Усний переклад: стандарти професії. Показники якості усного перекладу. [Електронний ресурс]. Режим доступу:
http://www.uta.org.ua/interpretation_standards.htm
4. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу. Київ, 1986.
5. Крушельницькая К.Г., Попов М.Н. Советы переводчикам: Справочное пособие по немецкому языку.- М.: Высш. шк., 1992.
6. Максимов С. Є. Усний двосторонній переклад (англійська та українська мови): навчальний посіб. – К. : Ленвіт, 2007. – С. 102-126.
7. Ребрій О. В. Основи перекладацького скоропису. Навчальний посібник: Рекомендовано МОН: Нова книга, 2012. - 152 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/1906652/>
8. Саприкін С. С., Чужакін А. П. Світ усного перекладу. Навчальний посібник: : Нова книга, 2011.
9. Чернов Г.В. Основы синхронного перевода. М., 1987.

10. Kautz, Ulrich (2000): Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens. Frankfurt a.M.
11. Kapp Volker. Übersetzer und Dolmetscher, Tübingen, BRD, 1991.

Додаткова література

1. Корунець І.В. Принципи і способи передачі українських особових і географічних назв англійською мовою. Мовознавство № 3, травень- червень 1993.
2. Миньер-Белоручев Р.К. Общая теория перевода и устный перевод. Москва, 1980.
3. Мирам Г. Профессия: переводчик. - Київ: Ника-центр - Эльга, 2000.
4. Огуй О.Д. Актуальні проблеми німецько-українського перекладу. – Чернівці: Рута, 2004. – 256 с.
5. Стрелковский Г.М. Пособие по переводу с немецкого языка на русский и с русского на немецкий. — М.: Высш.шк., 1973.— 185 с.
6. Чередниченко О.І. Про мову і переклад. – К.: Либідь, 2007. – 248 с.
7. Чужакин А. Общая теория перевода и переводческой скорописи. Курс лекций. — М., 2002.

Укладач:

к. філол. н., доц.

В.В. Прутчикова

Завідувач кафедри перекладу та іноземних мов:

к. філол. н., доц.

В.В. Прутчикова

Програму затверджено на засіданні НМК за спеціальністю
035 – Філологія протокол № 4 від 05.04. 2018 року

Голова НМК:

к. філол. н., доц.

В.В. Прутчикова

Узгоджено:

Начальник навчального відділу:

В.Б. Пульпінський